

Tutoriál Web Services

Martin Kuba makub@ics.muni.cz

Superpočítačové Centrum Brno,
Masarykova Univerzita

Obsah tutoriálu

- definice Web Services
- URI, XML Schema a Namespaces
- protokol SOAP, jazyk WSDL
- první webservice v C i Java
- druhá složitější webservice v C i Java
- cvičení – udělejte si klienta z WSDL
- styly WSDL
- adresace služeb
- bezpečnost

Co jsou Web Services

- technologie pro vzdálené volání procedur (a výměnu XML zpráv)
- podobná RPC, CORBA, Java RMI
- tři části
 - komunikační protokol SOAP (Simple Object Access Protocol)
 - popis služby ve WSDL (Web Service Description Language)
 - vyhledání služby (UDDI, WSIL)

WSDL

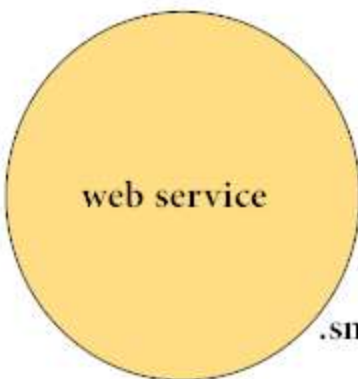
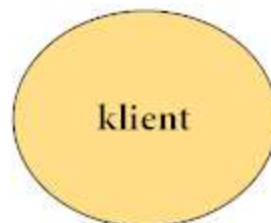
```
<complexType name="Clovek">  
  <element name="jmeno" type="xsd:string" />  
  <element name="vek" type="xsd:integer" />  
  ...  
</complexType>  
...  
<operation name="najdiCloveka" >  
  <input message="rodneCisloMsg"/>  
  <output message="clovekMsg" />  
</operation>
```

SOAP

```
<soap:body>  
  <najdiCloveka>  
    <rodneCislo>651002/3810</rodneCislo>  
  </najdiCloveka>  
</soap:body>
```

SOAP

```
<soap:body>  
  <najdiClovekaResponse>  
    <jmeno>Josef Novák</jmeno>  
    <vek>40</vek>  
  </najdiClovekaResponse>  
</soap:body>
```


.najdiCloveka(rc)
.pridejCloveka(Clovek)
.smazCloveka(rc)

Přirozený historický vývoj

- 1. krok – HTTP metoda GET s URL parametry
 - omezení na 4kb

```
GET /prog?a=1&b=Pepa HTTP/1.0
```

- 2. krok – metoda POST s URL parametry
 - omezení na pouze páry řetězců

```
POST /prog HTTP/1.0
Content-Type: application/x-www-form-urlencoded
Content-Length: 16

a=1&b=Pepa+Novak
```

Přirozený historický vývoj (2)

- 3. krok – metoda POST s XML v těle
- strukturovaná data, typovaná data
- stejný nápad mělo více lidí a firem, vznikly XML-RPC, WDDX, XMI a další
- od r. 1998 Microsoft a IBM tvořili SOAP
- r. 2000 přijato W3C SOAP 1.1 jako *Note*
- r. 2003 vydalo W3C SOAP 1.2 jako *Recommendation*
- r. 2003 WS-Interoperability www.ws-i.org vydalo BasicProfile 1.0

Výhody Web Services

- žádné problémy s češtinou nebo i18n, díky XML – vše v UTF-8 nebo UTF-16
- nezávislost na programovacím jazyku, objektové orientovanosti, platformě
- nízká vstupní bariéra
- vhodné pro loosely coupled systémy – klient a server o sobě téměř nic nepředpokládají

Rychlokurz XML

- XML je značkovací jazyk se stromovou strukturou, právě jeden kořen, tagy, atributy, texty

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
<!-- komentář -->
<kořen atribut="hodnota atributu" další="1&lt;1" >
  <vnořený_tag id="tady" />
  nebezpečné znaky: &lt; &gt; &amp; &quot; &apos;
    <![CDATA[ < > & " ' ]]>
</kořen>
```

URI

- **URI** (Universal Resource Identifier)
 - **URL** (Universal Resource Locator)
 - **URN** (Universal Resource Name)
- URL určuje zdroj jeho *umístěním*, např.
<http://www.nekde.cz/cesta/soubor.html>
- URN určuje zdroj jeho *jménem*, např.
<urn:isbn:628361298>, [ed2k:0b366c8e95b43](urn:ed2k:0b366c8e95b43)
- URI jsou celosvětově jedinečná - nekolidují
- !! URL použitá jako URI nemusí odkazovat na existující zdroj !!!
- **IRI** (Internationalized Resource Identifier) smí obsahovat libovolné UNICODE znaky, URI jen ASCII znaky, je definován převod IRI na URI (RFC3987)

XML Namespaces

- zabraňují kolizím stejných jmen pro různé věci
- týká se jmen tagů i atributů
- *qualified names* – prefix:localpart
- prefix je mapován na URI
- významné je URI, ne prefix – dva prefixy mapované na stejné URI definují stejný jmenný prostor
- mapování provedeno atributem
xmlns:prefix="<URI>"
- *default namespace* atributem xmlns="<URI>"

XML Namespaces (2)

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
<koren xmlns:umělecký="urn:Michelangelo"
  xmlns:pohlavní="http://www.sex.cz/"
  xmlns:divadelní="http://www.divadlo.cz/hra"
  xmlns:pietní="http://www.krematorium.cz/"
  xmlns:u="urn:Michelangelo"
  xmlns="http://urad.cz/akta" >
```

Tohle jsou různé tagy:

<umělecký:akt> obraz </umělecký:akt>

<pohlavní:akt> styk </pohlavní:akt>

<divadelní:akt> dějství </divadelní:akt>

<pietní:akt> pohřeb </pietní:akt>

<akt> úřední papír </akt>

Tohle jsou stejné tagy:

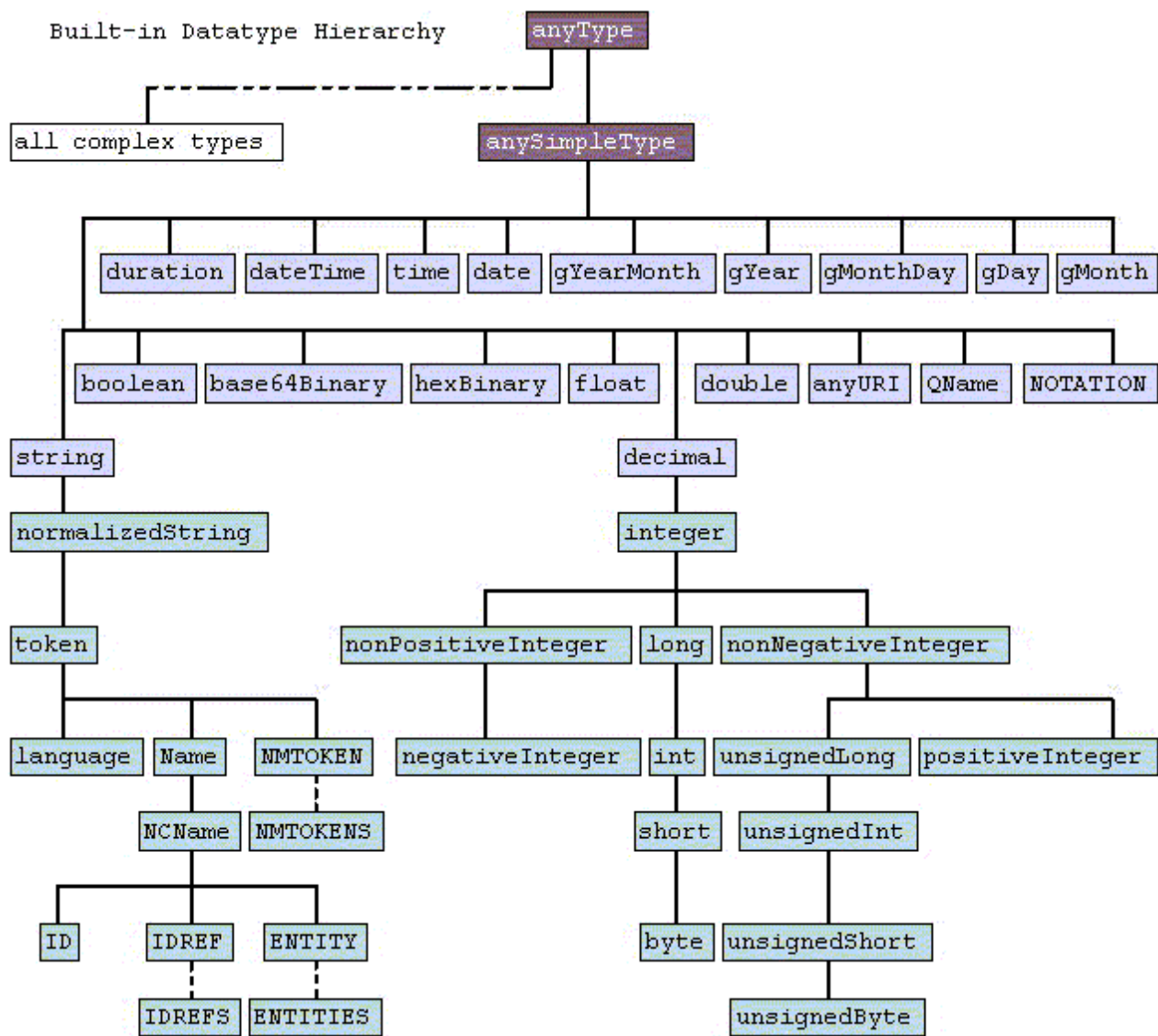
<umělecký:akt> obraz </umělecký:akt>

<u:akt> zase obraz </u:akt>

</koren>

XML Schema

- norma pro definici datových struktur a datových typů v XML
- typy:
 - simple types
 - atomic types (string, byte, integer, long, double, boolean, base64Binary, date, duration, ...)
 - list types (pole)
 - union types (variantní typy)
 - derived types (vzniklé omezením, např. číselný interval)
 - complex types (složené typy)
- parsery XML umí kontrolovat vůči konkrétnímu Schema při načítání dokumentu

- ur types
- built-in primitive types
- built-in derived types
- complex types

- derived by restriction
- derived by list
- derived by extension or restriction

XML Schema (2)

```
<schema xmlns="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
        xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
        xmlns:impl="urn:mojedata"
        targetNamespace="urn:mojedata" >
<!-- Objekty -->
<complexType name="Adresa">
  <sequence>
    <element name="ulice" type="xsd:string"/>
    <element name="cislo" type="xsd:long"/>
    <element name="mesto" type="xsd:string"/>
  </sequence>
</complexType>
<complexType name="Osoba">
  <sequence>
    <element name="jmeno" type="xsd:string"/>
    <element name="prijmeni" type="xsd:string"/>
    <element name="adresa" type="impl:Adresa"/>
  </sequence>
</complexType>
```

XML Schema (3)

```
<!-- číselný interval - integer omezený na 10000 až 99999 -->
<simpleType name="myInteger">
  <restriction base="xsd:integer">
    <minInclusive value="10000"/>
    <maxInclusive value="99999"/>
  </restriction>
</simpleType>

<!-- výčet - string omezený na vyjmenované hodnoty -->
<simpleType name="ovoce">
  <restriction base="xsd:string">
    <enumeration value="jablka"/>
    <enumeration value="hrušky"/>
    <enumeration value="banány"/>
  </restriction>
</simpleType>
</schema>
```

SOAP – Simple Object Access Protocol

- není simple 😊
- umožňuje vzdáleně volat funkce
- HTTP protokol přenese XML zprávu
- zpráva popisuje volanou funkci a její parametry
- jako odpověď přenese HTTP zpět opět XML zprávu reprezentující výsledná data
- teoreticky nemusí být HTTP (ale SMTP, FTP, JMS, MQSeries, ...), může být jen jednosměrný přenos

SOAP (2)

- příklad – mějme funkci (operaci)
boolean jePrvocislo(long cislo)
- typy boolean a long jsou z XML Schema
- operace musí být světově jedinečně pojmenovaná, proto je v namespace, třeba **urn:mojeURI**

SOAP request

POST / HTTP/1.1

Content-Type: text/xml; charset=utf-8

Content-Length: 411

Connection: close

SOAPAction: ""

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>

<SOAP-ENV:Envelope

xmlns:SOAP-ENV="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"

xmlns:ns1="urn:mojeURI">

<SOAP-ENV:Body>

<ns1:jePrvocislo>

<cislo>1987</cislo>

</ns1:jePrvocislo>

</SOAP-ENV:Body>

</SOAP-ENV:Envelope>

SOAP response

HTTP/1.1 200 OK

Content-Type: text/xml; charset=utf-8

Content-Length: 433

Connection: close

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
```

```
<SOAP-ENV:Envelope
```

```
  xmlns:SOAP-ENV="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
```

```
  xmlns:ns1="urn:mojeURI">
```

```
<SOAP-ENV:Body>
```

```
  <ns1:jePrvocisloResponse>
```

```
    <vysledek>true</vysledek>
```

```
  </ns1:jePrvocisloResponse>
```

```
</SOAP-ENV:Body>
```

```
</SOAP-ENV:Envelope>
```

SOAP (3)

- název hlavního tagu ve volání = název operace
- název hlavního tagu v odpovědi = název operace + *Response*
- názvy vnořených tagů = názvy vstupních popř. výstupních parametrů operace
- existují tzv. Faults, obdoba vyjímek v Javě a C++

SOAP fault

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<SOAP-ENV:Envelope
  xmlns:SOAP-ENV="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
  xmlns:ns1="urn:mojeURI">
  <SOAP-ENV:Body>
    <SOAP-ENV:Fault>
      <faultcode>SOAP-ENV:Client</faultcode>
      <faultstring>Neplatny vstup</faultstring>
      <detail>
        <ns1:Vyjimka>
          <duvod>cislo musi byt >= 2</duvod>
          <cislo>-3</cislo>
        </ns1:Vyjimka>
      </detail>
    </SOAP-ENV:Fault>
  </SOAP-ENV:Body>
</SOAP-ENV:Envelope>
```

WSDL – Web Service Description Language

- popisuje rozhraní služby
- jména operací, jména a typy parametrů a návratových hodnot
- kde a jak službu volat – HTTP/HTTPS, port, stroj, URL
- WSDL je jako *.h v Cěčku, interface v Javě, nebo IDL v CORBA
- nepopisuje sémantiku, pouze syntaxi
- zcela stačí pro volání služby, automatizované nástroje z něj umí vygenerovat **stub** – zástupný kód pro volání ve zvoleném prog. jazyku
- WSDL 1.1 je W3C *Recommendation* od roku 2001

struktura WSDL popisu

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<definitions name="PrvniSluzba" targetNamespace="urn:mojeURI"
  xmlns="http://schemas.xmlsoap.org/wsdl/" ... >
<types>
  ... definice datových typů ...
</types>

<message>
  ... definice komunikačních zpráv pomocí typů ...
</message>

<portType>
  ... definice operací pomocí komunikačních zpráv ...
</portType>

<binding> ... že se volá přes HTTP ... </binding>
<service> ... na jakém URL (stroji, portu) se volá ... </service>

</definitions>
```

WSDL - ukázka typů

```
<!-- fault element -->
<element name="Vyjimka">
  <complexType>
    <sequence>
      <element name="duvod" type="xsd:string" minOccurs="0" maxOccurs="1" nillable="true"/>
      <element name="cislo" type="xsd:long" minOccurs="1" maxOccurs="1"/>
    </sequence>
  </complexType>
</element>
<!-- operation request element -->
<element name="jePrvocislo">
  <complexType>
    <sequence>
      <element name="cislo" type="xsd:long" minOccurs="1" maxOccurs="1"/>
    </sequence>
  </complexType>
</element>
<!-- operation response element -->
<element name="jePrvocisloResponse">
  <complexType>
    <sequence>
      <element name="vysledek" type="xsd:boolean" minOccurs="1" maxOccurs="1"/>
    </sequence>
  </complexType>
</element>
```

WSDL - zprávy

```
<message name="jePrvocisloRequest">  
  <part name="parameters" element="ns1:jePrvocislo"/>  
</message>
```

```
<message name="jePrvocisloResponse">  
  <part name="parameters" element="ns1:jePrvocisloResponse"/>  
</message>
```

```
<message name="VyjimkaFault">  
  <part name="fault" element="ns1:Vyjimka"/>  
</message>
```

WSDL - operace

```
<portType name="Cisilka">
  <operation name="jePrvocislo">
    <documentation>Spocita, zda cislo je prvocislo</documentation>
    <input message="tns:jePrvocisloRequest"/>
    <output message="tns:jePrvocisloResponse"/>
    <fault name="Vyjimka" message="tns:VyjimkaFault"/>
  </operation>
</portType>
```

- jméno portType je v Javě použito pro název interface
- jméno operation je použito pro název funkce/metody
- input, output a fault odkazují na zprávy definující vstup, výstup, popř. vyjimky
- všechny tři jsou nepovinné,
- v tagu documentation je popis lidskou řečí, lze použít jako komentář ve vygenerovaném stubu

Praktická ukázka

- potřebujete
 - gSOAP 2.7.1
 - gcc (g++, bison, flex pro kompilaci gSOAP)
- z gSOAP potřebujete jen
 - soapcpp2 – generátor stubů
 - wsdl2h – parser WSDL
 - stdsoap2.h a stdsoap2.c (přiloženy v příkladech)

Co je gSOAP

- autor Robert van Engelen, Florida State University, Genivia Inc.
- nejrychlejší, nejoblíbenější pro akademické použití, zdarma
- generátor zdrojových kódů pro C/C++
- program *wSDL2h* z WSDL popisu služby vygeneruje speciální .h soubor
- program *soapcpp2* z .h vygeneruje stub v C nebo C++ , a WSDL popis služby

Instalace gSOAP

- z <http://www/~makub/> stáhněte gsoap-*
- předkompilováno pro Linux a Windows
- ze src - gsoap_2.7.1.tar.gz
 - *tar xzvf gsoap_2.7.1.tar.gz*
 - *cd gsoap-2.7*
 - *./configure --prefix=\$HOME/gsoap-2.7.1*
 - *make; make install*
 - v *\$HOME/gsoap-2.7.1/bin* jsou binárky *soapcpp2* a *wsdl2h*

První webservice v C

- kompilace:
 - *tar xzvf prvni_C.tgz*
 - *cd prvni*
 - *vi PrvniSluzba.wsdl klient.c server.c*
 - *#v Makefile zadejte kde je gSOAP*
 - *make*
- z WSDL vznikne prvni.h, z něj knihovny
- spustit ./server a ./klient

Tipy a triky pro gSOAP

- pokud přeložíte *stdsoap2.c* s *-DDEBUG*, v souborech *SENT.log*, *RECV.log* budou SOAP zprávy
- WSDL lze vygenerovat, viz *prvni_orig.h*
- kolečko *.h* -> WSDL -> *.h* produkuje kompatibilní klienty, ale ne kompatibilní názvy funkcí a struktur v C/C++

Apache Axis – Java web services

- projekt z rodiny Apache, zdarma
- součásti
 - knihovny pro komunikaci
 - nástroj WSDL2Java
 - nástroj Java2WSDL
- umožňuje sestavit SOAP volání dynamicky, ale je 9-12x (IBM 1.4) resp. 13-15x (SUN 1.5) pomalejší než gSOAP
- (243 resp. 163 versus 2060 msg/s na Pentium4 2.5GHz)
- (310 resp. 230 versus 3600 msg/s na AMD FX-53)
- instalace - z <http://www/~makub/> stáhněte *axis-bin-1_2RC3.tar.gz* a rozbalte, do *lib/* přidejte *mail.jar* a *activation.jar*

Klient v jazyce Java

- kompilace:
 - *tar xzvf prvni_java.tgz*
 - *cd prvniJava*
 - *vi make.sh #nastavit cesty k Axis a java,javac*
 - *. make.sh*
- podívejte se na vygenerovaný *prvni/Cisilka.java*
- nutný spuštěný server z gSOAP
- spustit:
 - *java VolejSluzbu -3*
- ze SOAP Fault je vytvořena Java vyjímka

Server pomocí Axis/Java

- nutné nainstalovat servlet container (TomCat) a webaplikaci z Axis
- vygenerovat z WSDL server-side stub, implementovat serverovou část
- deploy – umístění služby na server
- viz <http://www:8080/axis/>
- v jednom kontejneru je více služeb
- klient může použít jiný server se stejnou službou specifikováním jiného URL

Plnotučná služba v C i Java

- služba demonstrující typy (pole, ukazatele, výčet, binární data, čas, složený typ), více výstupních parametrů
- definice typů v *druha/druha.h*
- stejný postup pro *druha_C.tgz* a *druha_Java.tgz*
 - *tar xzvf druha_C.tgz; tar xzvf druha_Java.tgz*
 - *cd druha*
 - *vi Makefile #upravit cestu k gSOAP*
 - *make; ./server & ./klient*
 - *cd ../druhaJava*
 - *vi make.sh #upravit cestu k Axis a javac*
 - *. make.sh*
- v *druha/RECV.log* uvidíte rozdíl mezi gSOAP a Axis

Cvičení

- napište klienta pro službu
- <http://www:8080/axis/services/PsaciSluzba?wsdl>

Styly WSDL

- historicky 4 styly WSDL
 - RPC/encoded
 - RPC/literal
 - document/literal
 - document/literal wrapped
- dnes se prosazuje doc/lit wrapped
- WS-I Basic Profile zakazuje RPC/encoded
- MS .NET podporuje pouze doc/lit wrapped

RPC/encoded

- určen pro volání operací, vznikl před dokončením XML Schema a WSDL
- typová informace v SOAP zprávách
- zprávu nelze snadno validovat vůči Schema
- zdroj nekompatibilit
- umožňuje cyklické odkazy mezi přenášenými objekty a polymorfismus (j:Jablko místo j:Ovoce)

WSDL:

```
<message name="myMethodRequest">  
  <part name="x" type="xsd:int"/>  
</message>
```

SOAP:

```
<soap:body>  
  <myMethod>  
    <x xsi:type="xsd:int">5</x>  
  </myMethod>  
</soap:body>
```

RPC/literal

- určen pro volání operací
- ušetří typovou informaci ve zprávách
- stále nelze snadno validovat zprávy
- neumožňuje cyklické odkazy a polymorfismus

WSDL:

```
<message name="myMethodRequest">  
  <part name="x" type="xsd:int"/>  
</message>
```

SOAP:

```
<soap:body>  
  <myMethod>  
    <x>5</x>  
  </myMethod>  
</soap:body>
```

document/literal

- určen pro přenos libovolného XML, včetně atributů
- ušetří typovou informaci ve zprávách
- obsah zpráv lze snadno validovat
- zmizel název operace !

WSDL:

```
<types>
  <schema>
    <element name="x" type="xsd:int"/>
  </schema>
</types>
<message name="myMethodRequest">
  <part name="params" element="x"/>
</message>
```

SOAP:

```
<soap:body>
  <x>5</x>
</soap:body>
```

document/literal wrapped

- výhody doc/lit a obsahuje název operace

WSDL:

```
<types>
  <schema>
    <element name="myMethod"/>
    <complexType>
      <sequence>
        <element name="x" type="xsd:int"/>
      </sequence>
    </complexType>
  </element>
</schema>
</types>
<message name="myMethodRequest">
  <part name="parameters" element="myMethod"/>
</message>
```

SOAP:

```
<soap:body>
  <myMethod>
    <x>5</x>
  </myMethod>
</soap:body>
```

Adresace

- v jednom serveru může být více služeb
- v gSOAP pouze jedna
- nalezení služby v Apache Axis
 - podle cesty v URL, např. ***/axis/services/Moje***
 - podle namespace operace, např. ***urn:moje***
 - podle HTTP hlavičky ***SOAPAction:***
 - nějak jinak (custom handler)
- tj. nechytněte z gSOAP zlozvyk adresovat jen strojem a portem, je třeba celý <binding> z WSDL

Změny WSDL

- změna WSDL je změnou rozhraní služby
- pokud je zpětně kompatibilní (přidání operací), lze ponechat namespace
- při změně stávajících operací je doporučováno změnit namespace
- pak je možno provozovat i více verzí stejné služby na stejném URL, tj. obsluhovat staré i nové klienty

Bezpečnost

- SOAP a WSDL ji neřeší
- na transportní vrstvě – HTTP nad SSL
 - rychlé, funkční, odzkoušené
 - nelze zpětně prokázat, co kdo zaslal
 - pouze dva komunikující body
- na úrovni zpráv – XML Encryption, XML Signature, WS-Security
 - lze podepisovat
 - lze budovat řetězce zpracovatelů zpráv
 - asi 200x pomalejší
 - ve stadiu vývoje

Konec

- Dokumentace viz Google, hesla gSOAP, Apache Axis, WSDL, SOAP atd.
- Děkuji za pozornost